

Preek kerstnachtviering OLK/MLK 2013

Lieve mensen, Kerstgemeente, Kerstnacht – *Een nacht zo donker en toch zo licht...* Wat zijn dat eigenlijk voor gevoelens, die zo'n Kerstavond voor grote en kleine mensen, - die oude liedjes, geuren, kleuren, kaarsen, muziek ... in ons oproepen? Wat zijn dat voor gevoelens, die zich, tegen wil en dank misschien, meester maken, soms zelfs nog van de meest afstandelijke verstandsmens?

Het is een mengsel, vermoed ik, van romantiek en herinnering, van verborgen verlangens en weemoed, waarmee we terugtasten naar ooit eens, naar kindheid misschien, of nog verder terug...?

Veel daarvan resoneert onbewust in ons, voorbij ons verstandsfiltre..., - wanneer de oude liederen weer klinken. --- Is dat verkeerd? Is die weemoed die daar in ons opkomt verkeerd? Is ze niets meer dan platte wereldvlucht? En zijn wij gewoon "SUCCERS" voor het zoetige Kerstsausje dat de commercie over alles heen giet dezer dagen, om ook hieruit weer een slaatje te slaan? Het gevaar is er wel, toegegeven, het gevaar - dat we er in wegzinken, in die geuren en gevoelens, - dat we verdoofd raken en onszelf daarbij verliezen, als in een roes. Die roes is dan morgen weer over. Misschien wat hoofdpijn nog, of een probleempje in ons huishoudboek, als blijkt dat we bij de kado's wat al te ver zijn doorgesloten... Ja, het gevaar is er wel, dat we ons laten vallen in een gezapige gevoels-papdie alles dichtsmeeft en ons met een onprettige nasmaak in de mond achterlaat.

Maar die gevoelens van weemoed zijn wel echt!

Ze getuigen van een verborgen verlangen in ons naar een andere wereld, een wereld die anders is, voor ons en met ons... en een leven dat anders verloopt, langs andere paden. Als het goed is - VOELT weemoed altijd terug, als "gemis", en "vooruit", als verlangen, en zo - VOERT weemoed ons soms aan oorden van zoete of bittere pijn. Wie weemoed voelt, die ver-MOED iets dat niet is, niet in zijn of haar leven, nu. En dat doet pijn. Zo als liefhebben soms pijn doet. Zo is dat misschien met de dingen die werkelijk tellen in het leven: - De mensen die ons nabij zijn, soms meer dan wij ons zelf nabij zijn, ze raken pijnlijk en zacht aan plekken in ons hart waarvan we vergeten waren dat ze bestaan...

Kerstmis gaat over die plekken in ons leven, in ons hart. Het gaat over dat deel van onze ziel dat in het donker verborgen is en verlangt naar licht, naar leven, adem, liefde, warmte, en misschien naar barmhartigheid: naar de barmhartigheid die net iets minder verstandsbepaling toelaat, en net iets meer openstaat voor en vertrouwen heeft in het leven in al zijn wondermooie en o zo tere kwetsbaarheid. Dat kind in de kribbe, in de voederbak, of in welke aftandse slaapgelegenheid ook: Het spreekt over kinderen overal ter wereld, die in het spel der machten tot speelbal worden van wrede structuren, en het spreekt over onze kinderen, over de dromen die wij hebben voor onze kinderen: toekomst, geluk misschien, veiligheid... en het spreekt over het kind in ons, dat zich 'groot' moet houden, "*want we zijn immers volwassen - nu, en we dragen verantwoordelijkheden, en we kennen de wereld*" en weten wat in deze wereld met kinderen gebeurt, en met hen, die er kinderachtige dromen op na houden... van een nieuwe, veranderde werkelijkheid....

Mensen hebben elkaar al meer dan tweeduizend jaar het verhaal van dat kind in de kribbe verteld, voorgezongen, voorgelezen, voorgespeld, om in de weemoed die het losmaakt het besef vast te houden,- dat die dromen er toe doen,- dat ze werkelijkheid hebben, diep in ons, en werkelijkheid kunnen worden, wanneer wij het toelaten, en er niet bang voor zijn... ---

Wees niet bevreesd, zeggen de engelen alsmaar tegen Maria, en tegen Jozef en tegen de herders... Wees niet bevreesd, dat die weemoed, die je zo vaak probeert weg te drukken, je leven zou ontwrichten, als je ze zou toelaten... als je zou ophouden wanhopig te pogen het leven naar je hand te zetten, en te leven met de illusie, dat jij het bent, autonome mens, jij en niets en niemand anders, die je weg kiest, je levens en geloofsweg...

Dat kind in de kribbe: Het herinnerd ons aan al dat, wat een leven bepaalt en het vormt, en waar mensen maar zeer ten dele invloed op hebben. En het neemt ons de illusie dat dat bij ons anders zou zijn. Maar het verhaal van dat kind in de kribbe het levens- en stervensverhaal dat daar in die kribbe zijn aanvang neemt, het verhaal van Jezus, dat kind uit Nazareth, het vertelt ervan, dat, - welke weg wij ook kiezen, of waar wij dan ook heen worden gedreven door de stormen

van het leven, ...het vertelt ervan, dat er één is, die ons in het verhaal van Jezus omhelst, die ONZE weg kiest. Die ons tegemoet komt, welke weg wij ook gaan, of hoe donker ons bestaan dan ook moge uitzien... één, die niet ver weg is, of groots en adembenemend... maar menselijk, zo menselijk als een mens maar zijn kan, en die juist daarin God is. Daar slaat ons verstand bij op hol... --- Maar is dat ooit anders geweest, waar liefde in het spel is?

Ik wens ons vanavond en in de komende dagen en weken, dat die weemoed, dat pijnlijk zoete of rebellerende verlangen naar leven en liefde, werkelijke, tastbare liefde, tot in de structuren van onze samenleving en onze relaties vertaalde liefde, ...dat die weemoed niet direct weer weggewerkt wordt, maar er mag zijn, de bron mag zijn van hoe wij met elkaar en deze wereld omgaan, straks, na de Kerst, als het gewone leven ons weer probeert in de greep te krijgen. Waar dat lukt, soms even, daar wordt het licht in meer dan ons leven alleen. En dan valt misschien iets te proeven van dat kind dat *ons omhelst en weerloos maakt, weergaloos gelukkigen* dat “*van puur licht kind is en WOORD*” - AMEN